

Светски дан без дувана

31. мај 2022. године

Дуван: претња нашој животној средини

Светски дан без дувана се сваке године обележава на глобалном, као и на националном и локалном нивоу у многим земљама света.

Због употреба дувана и изложености дуванском диму сваке године превремено умре најмање осам милиона људи у свету. Поред тога што доводи до бројних негативних последица по здравље, дуван има негативни утицај на нашу животну средину и тиме додатно штети нашем здрављу.

Стога је ове године Светска здравствена организација у оквиру обележавања Светског дана без покренула глобалну кампању под слоганом „**Дуван: претња нашој животној средини**“. Кампања има за циљ да подигне свест јавности о утицају дувана на животну средину – од узгоја дувана, производње дуванских производа, њихове дистрибуције и отпада који настаје у овим процесима као и коришћењу дуванских производа.

Сваке године се у свету уништи око 3,5 милиона хектара земље ради узгоја дувана. Због тога се крче шуме, посебно у земљама у развоју. Плантаже дувана деградирају земљиште тако да оно губи способност да подржи раст било ког усева или вегетације. За производњу сваке

цигарете потроши се 3,7 литара воде, а 4,5 трилиона опушака цигарета сваке године загади животну средину.

Утицај употребе дувана на животну средину је велики и одражава се као додатни притисак на ионако оскудне ресурсе наше планете и крхке екосистеме. Ово је посебно присутно у земљама у развоју, јер се тамо организује највећи део производње дувана. Свака попушена цигарета негативно се одражава на природне ресурсе који су већ угрожени, а од њих зависи наше постојање.

Смањење потрошње дувана треба идентификовати као кључну меру за постизање циљева одрживог развоја, а не само оних који су директно повезани са здрављем и заштитом животне средине.

Кључне поруке кампање су:

- Оставите дуван да спасите себе и нашу планету
- Подржите произвођаче дувана да пређу на производњу других и одрживих усева
- Одговорно поступајте са отпадом
- Подржите „зелене” технологије, тј. оне које неће угрожавати животну средину

Према резултатима [Истраживања здравља из 2019. године у Србији](#), 31,9% становника користи неки дувански производ, највише међу становништвом старости 45–54 године (41,3%). Најчешће коришћени дувански производи су цигарете, које свакодневно пуши 27,1% становништва старости 15 година и више, док 15,8% свакодневно пуши 20 и више цигарета на дан.

Према подацима [Европског школског истраживања о употреби психоактивних супстанци међу ученицима у Србији 2019. године](#), проценат ученика првих разреда средњих школа који су пушили бар једном током живота је смањен са 46% у 2008. години на 38% у 2019. години, а бележи се и смањење процента ученика који тренутно пуше (16,8%), укључујући и свакодневне пушаче. У претходним годинама бележи се пораст популарности других дуванских и никотинских производа. Подаци показују да је 17,7% ученика првих разреда средњих школа бар једном пробало електронске цигарете, а тренутно их користи 5,5%. Највећи проценат (72,3%) ученика првих разреда средњих школа који су пробали електронску цигарету су то урадили из радозналости (72,0% дечаци и 72,6% девојчице).

Више о кампањи на: <https://www.who.int/campaigns/world-no-tobacco-day/2022>